

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Simonia, Et Ne Aliquid Pro Spiritualibus Exicatur Vel Promittatur. Titvlvs
III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

nulla ex definitione vestra poena conveniens castigaret: & infra. Quia ergo tanta nequitia malum sine digna non debet ultione transire: jubemus eundem H. prius subdiaconatus (quo indignus fungitur) privati officio, & verberibus publice castigatum, in exilium deportari.

CAP. II.

Denunciator in probatione criminum deficiens, ab officio & beneficio suspenditur, donec innocentiam suam purget.

Innocentius a III. Zamoren. Segobien. & Abulen. Episcopi.

Cum dilectus filius magister scholarum Palastii ad sedem Apostolicam accessisset, & de suo Episcopo excessus varios nunciasset, examinationem commissimus excessuum objectorum: & infra. Cum autem processum negotii examinaverimus diligenter, nec intelligere potuimus probatum esse sufficienter aliquid de predictis: eundem Episcopum absolvendum decernimus ab objectis: Vobis mandantes, quatenus memoratum magistrum scholarum, donec canonicè suam purgaverit innocentiam, scilicet quòd non calumniandi animo ad hujusmodi crimina proponenda processit: ab officio & beneficio suspendatis, ut ceteri simili poena perteriti, ad infamiam suorum facile non profiliant prelatorum.

DE SIMONIA e, ET NE ALIQUID PRO SPIRITUALIBUS EXIGATUR VEL PROMITTATUR.

TITVLVS III.

CAP. I.

Episcopus pro ordine ab eo conferendo, vel minister, vel notarius nihil temporale exigere debent.

Gregorius generali synodo presidens.

In d ordinando: [1 & 7.] Sicut non debet Episcopus manum, quam imponit: ita nec minister vel notarius in ordinatione ejus vocem vel calamum vendere. Pro ordinatione igitur vel usu pallii seu chartis atque pastellis eum, qui ordinatur, omninò aliquid dare prohibemus.

[1 Episcopo Pontifex manum imponit, evangelicam lectionem minister legit, confirmatorem autem ejus episcoporum notarius scribit.]

CAP. II.

Deponendus est, qui per pecuniam aliquem eiecit de ecclesia sua, se potius intrudendo.

Ex concilio Maguntinen. e

Qui alium in ecclesia ordinatum, per pecuniam expulerit, eamque taliter vindicaverit: omnimodo deponatur.

CAP. III.

Quilibet catholicus admittitur ad accusandum de crimine simonia.

Deodatus Papa. f

Si dominus g & magister omnium, qui sine peccato fuit, accusandi licentiam uni dedit: [1 & 7.] Non igitur quilibet catholicus est respuendus, sed ut veritatem asserat ad propalandam h simoniacam rabiem, magis est precibus exhortandus.

[1 Quamò magis iustus assertione corrigendus est, qui simoniae labi noscitur esse pollutus?]

CAP. IV.

Simoniacus pendente accusatione ab administratione divinarum prohibetur.

a Honorius III. b C.7. de accus. in 3. comp. c De materia hujus multa tradit B. Th. & Cajet. 2. 2. q. 100. d Ca. 1. eod. tit. in 1. comp. e Adde sub Rabano Archiepiscopo ca. 12. referri dicitur 2. Dec. c. 110. f. 2. 2. 26. & c. 2. eod. tit. in 1. comp. f Adeodatus. g C. 7. eod. tit. in 2. comp. h Pellendam. at. reprensibilem.

Idem.

A Censuratum a simoniacum necesse habuimus prohibere, ne missarum solennia celebraret, donec quid esset, verius constiuisset.

CAP. V.

Idem dicit quod procedens, nisi quòd illud ea loquitur in accusatione, istud in inquisitione: & illud loquitur de simoniaci in genere, istud declarat de ordine.

Idem.

Q Votiens b: [1 & 7.] Pervenit ad nos, quòd per simoniacam heresim fueris ordinatus: propterea necesse habuimus te prohibere ne missarum solennia celebrare debuisses, donec quid sit, verius decerneremus.

[1 Contra ecclesiasticam disciplinam quòd suggestum dicitur, ne nos ante Deum culpa ex distimulatione redarguat, irrequisti, hoc relinquere non audemus.]

CAP. VI.

Simoniacus est deponendus.

Lucius Papa.

Sicut simoniacus c pectus sui magnitudine alios morbos vincit: ita sine dilatione mox, ut ejus signa per aliquam personam claruerint, de ecclesia Dei debet eliminari atque repelli.

CAP. VII.

Simoniacum accusare potest servus, meretrix, criminosis.

Deodatus. d

Tanta e est labes hujus criminis, quòd etiam servi ad versus dominos f, & quilibet criminosis admittuntur ad accusationem. Item omnis peccator missam cantare potest, prater simoniacum, quem quilibet (ut ab ordine male accepto removeatur) accusare potest: vel etiam meretrix.

CAP. VIII.

Simoniacum est, pretium recipere pro ingressu relictionis, pro prioratibus vel capelli concedendis, & pro prelati instituendis, pro concedenda sepultura, pro chrismate, pro oleo sancto, pro benedictionibus nubentium, vel alii sacramenta: nec valet consuetudo in contrarium. h. d. cum sequenti.

Alexander III. in concilio Turonen.

Non satis: [1 & 7.] Prohibemus igitur ne ab iis, qui ad religionem transire volunt, aliqua pecunia requiratur. Nec prioratus g vel capellanix qualibet monachorum aut clericorum annua distractione vendantur. Nec ab eo, cui regimen ipsarum committitur, pro h earum commissione ullum pretium exigatur. Unde qui quis contra hoc decretum adtentare præsumpserit: tam ille, qui dederit, quam ille i, qui receperit vel confenserit, partem se cum Simone non dubitet habiturum. Pro sepultura quoque, & chrismatis, & olei receptione, nulla cuiusquam pretii exactio adtentetur: nec sub obtentu cuiusquam consuetudinis reatum suum quis tueatur: quia diuturnitas temporis non diminuit peccata, sed auget.

[1 Inutiliter ab Apostolo avaritia redarguitur, si ab his qui in clero videntur constituti, & prapicue qui nomen religionum præsumentur, regula m. lu omnibus non servatur.]

CAP. IX.

Summatum est supra in ca. precedenti.

Ex concilio Lateran. k

a C. 4. eod. tit. in 1. comp. referri Grat. f. sue Paten. 2. q. 4. e. accusatum. b Ca. 3. eod. tit. in 2. compil. vide Bernar. Diacon. in pract. crim. Can. 23. c C. 7. eod. tit. in 1. comp. d Adeodatus. at. Deus dedit. e Ca. 16. eod. tit. in 1. comp. f Hoc est speciale: quia regulariter non. g Alia, neq. Capellaniam. h Pro illa commisione. i Quam qui receperit & confenserit, &c. k Sex licet Lat. sub Alex. III. c. 7. & 2. 3. eod. tit. in 1. comp. v u u

Cum in ecclesie corpore: [1 & 7.] Horribile nimis est, quod in quibusdam ecclesiis, locum venalitas perhibetur habere, ita ut pro Episcopis vel Abbatibus seu quibuscunque personis ecclesiasticis ponendis in sedem a, sive introducendis Presbyteris in ecclesiam b, necnon & pro sepulturis, & exequiis mortuorum, & benedictionibus nubentium, seu aliis sacramentis aliquid requiratur c. Putant autem plures ex hoc licere, quia legem mortis de longa invaluisset consuetudine arbitrantur, non attendentes, quod tantò graviora sunt crimina, quanto diutius infelicem animam tenuerunt alligatam. Ne igitur hæc de cætero fiant, vel pro personis ecclesiasticis deducendis in sedem, vel sacerdotibus instituendis, aut sepeliendis mortuis, seu benedicendis nubentibus, seu aliis sacramentis conferendis seu collatis aliquid exigatur, districtius prohibemus. Si quis autem contra hoc venire præsumpserit, portionem cum d Giezi se noverit habiturum.

[1 Omnia debeant ex charitate tractari, & quod est gratiæ re-
ceptum gratis debeat impendi.]

CAP. X.

Breve est.

Idem Vigilien. Episcopo.

Cum e sit Romana: [1 & 7.] Consult. t. t. respond. quod nihil pro ecclesiarum consecratione potes vel debes præter procuracionem exigere.

[1 Ecclesia, cui licet immeriti præsidemus, caput omnium ecclesiarum, mater, & magistra: cogimur tamen ex debito susceptis regimini, prout nobis Dominus dedit, et respondere consultationibus singulorum, ut dubia questiones ap. sed. providentia penitus evadentur. Quisvisi autem, frater Episcopo, frater, tua rescribi, sursum pro ecclesiarum consecratione quicquam procuracionem debeas exigere, & nos.]

CAP. XI.

Conventus de simonia, deponendus est, idem infamato, qui se purgare non potest.

Idem Tolerano Archiepiscopo.

De hoc autem f, quoddam Episcopus Exoniens. Archid. beneficia, & cuidam clerico ante electionem suam prioratum dicitur promississe, ut uterque consentiret eidem: tunc prudentia respondemus, quod si manifestum est eundem Archid. & clericum ob causam illam promissa recepisse, aut exinde confessi fuerunt g in iure, vel legitime convicti, ab altaris ministerio sunt perpetuo h deponendi. Si verò id manifestum est, nec tamen inde convicti vel confessi fuerint, sed tantum publica laborant infamia, eis canonica purgatio debet indici: in qua si defecerint, tanquam auctores tanti sceleris puniendi. Regem autem & principes ejus debes inducere, ut si qua i receperint à præfato Episcopo, ut ejus electioni præstarent adsensum: ecclesie Exoniens. sine diminutione restituant, cum ea sine gravi suæ salutis periculo retinere non possint.

CAP. XII.

Simonia cum est prætemporalis obsequio, beneficium ecclesiasticum promittere.

Idem Eboracen. Archiepiscopo.

Cum essent k in nostra præsentia constituti R. clerici & nobilis vir V, quia idem V. moram diutius facere non poterat, pro se in causa illa sufficientem constituit responsalem.

Cumque ab ore præfati R. intellexerimus, quod memoratus miles l promiserat ei dare ecclesiam, si quod-

a Sede. b Ecclesiis. c Exigatur in Concilio. d L. 4. Reg. c. 5. e C. 7. eod. tit. in 1. comp. f C. 10. eod. tit. in 1. comp. g post conc. Lateran. p. 2. c. 13. h Removendi. i Reciperunt. k C. 11. eod. tit. in 1. comp. & post conc. Later. sub Alex. III. p. 2. c. 14. l Nobilis.

dam negotium ejusdem in nostra posset præsentia promoveri: ac per hoc promissionem ipsam continere simoniacam gravitatem, eidem R. super eadem ecclesia silentium duximus imponendum.

CAP. XIII.

Notorius simoniacus in beneficio ab illo deponitur: idem in infamato qui se purgare non potest.

Idem Cistern. Episcopo.

Infinuatum a est, quod in ec. Iesuis tui episcopatus plurimi clerici per simoniam habere dicuntur ingressum, & infamia inde respergi. Unde mandamus, quatenus si qui fuerint, quos in prædictis ecclesiis publicum & notorium est simoniacè intrasse: eos amoveas ab ecclesia taliter adquisitis. Illis autem, quorum crimen non est publicum & notorium, si publica laborant infamia, cum quinta vel sexta manu sui ordinis purgationem indicas: in qua si defecerint, beneficiis hujusmodi ecclesiarum perpetuo prives eosdem.

CAP. XIV.

Simoniacum est pretio vel favore calare peccatorem, vel calare non penitentem, vel digne penitentem à reconciliatione remove.

Idem.

Nemo b Presbyterorum xenium, vel emolumentum quodlibet temporale, imò spirituale detrimentum à quocunque publicè peccante accipiat, ut Episcopo vel ministris ejus peccatum illius cæter: nec pro reprobæ cujusque persona consanguinitatis aut familiaritatis illienis communicans peccatis, hoc Episcopo innocenter detrectet. Nec quenquam penitentem vel minus dignè penitentem, gratia vel favore ad reconciliationem adducat, & testimonium reconciliationis ferat eidem, vel quocunque livore dignè penitentem à reconciliatione removeat: quia simoniacum est utrumque.

CAP. XV.

Ecclesia emi vel redimi non potest. h. d. quoad literam.

Idem Vigor. Episcopo & Priori de Acta.

Querelam c monachorum de Acta receptimus, quod cum ipsi quoddam manerium cum pertinentiis suis, & ecclesiam de Genen. à monachis de Cardonio d illi annuo censu, quindecim librarum fuissent adepti, & in charta ab ipsis monachis habuissent: prior eorum capitulo inconsulto præscriptum manerium, & chartam monachis de Cardonio accepta pecunia resignavit. De qua præfati monachi de Acta se conqueruntur gravatos: mandamus, quatenus partibus controversæ præscriptam causam concordia vel iudicio memoratis scilicet, quod sicut emi non possit, ita nec redimi, recedat, memorata. Si vero monachi de Cardonio legitime optati, ad vestram præsentiam accedere, & iudicio retro stare contempserint: vos ipsos monachos de Acta in possessionem eorum, de quibus controversia vertitur, inducatis: nec permittatis eos exinde absque ordine iudicatis molestari.

CAP. XVI.

Pro christmate ab ecclesia pecunia exigere non debet, etiam si hoc habeat consuetudo.

Idem.

Ea que e de avaritia. [1 & 7.] Audivimus, quod nummos pro christmate ab ecclesiis extorquetis: quos nunc cathedraticum, aliquando Paschalem præstationem, interdum episcopalem consuetudinem appellatis f.

a C. 12. eod. tit. in 1. comp. & post conc. Lat. p. 1. c. 11. & Capitulum Dec. 3. tit. de seq. post & fructu. b C. 13. eod. tit. in 1. comp. vide B. Th. 2. 2. q. 100. ar. 3. c C. 14. eod. tit. in 1. comp. & post conc. Lat. p. 2. c. 12. d Cardonio, al. Cardonio, ead. est veritas conc. Lat. p. 2. c. 12. e C. 15. eod. tit. in 1. comp. f Facti pl. in l. si quis in fundo. h. vocabulo. g. de leg. 1. & l. unum. C. de mutat. non. Quia

Quia verò hoc simoniacum esse cognoscitur: mandamus, quatenus praxertu alicujus consuetudinis vel prelationis per scriptos denarios nullatenus exigatis. Pro certo scituri, quòd si hoc praxumpseritis, periculum ordinis & dignitatis poteris non immerito formidare.

[1 Ex cupiditate radice proveniunt, & in speciem Simoniaca pravitate erumpunt, sunt penitus extirpanda, & qua de spina & tribulu procedunt, falce Apostolica moderamine sunt rescanda.]

CAP. XVII.

Tro habendis spiritualibus homagium facere, simoniacum est.

Idem.

EX diligenti a tua relatione innotuit, quòd H. Cant. Archidiaconus te induxit, ut ei homagium faceres, & fidelitatem praxerares: ita quòd ipse tibi beneficium ecclesiasticum annis singulis exhiberet. Vnde b quoniam hujusmodi obligatio illicita contra tuam salutem, necnon & suam profectum existit, absolvi a nobis instantius postulasti: adjiciens quòd ab eo deinceps nihil omnino de beneficio accipere constituto. Quocirca nos tuam petitionem honestam & favorabilem attendentes: te a praxeratu Archidiaconi homagio & fidelitate (praxerferim cum hac taliter praxerstita, divinis & humanis legibus contraire notentur) absolvimus, ita quòd ab Episcopo vel sacerdote discreto, penitentiam inde condignam recipias. Verum ne aliqua propter hoc nota vel infamia possis reprobere, abolitionis nostre literas tibi duximus indulgentias: quibus contra latrantium morsus tutus & praxermonitus existas, & quas in testimonium indulgentie nostre valesas demonstrare.

CAP. XVIII.

Ordinatio vel consecratio non censetur simoniaca, licet ordinator aliquid donatum fuerit non ex pacto.

Idem Strigonen. Archiepiscopo.

ET si quaestiones c tuas de fervore religionis ad nos perferri nullatenus ignoremus, non tamen tibi est in his ultra, quam oporteat dubitandum, cum leges humane dicant, quòd quidam tenui religione sacramenta necessaria & legitima exhibere contemnunt: tenuem religionem vocantes, qua in talibus a habitat, ubi non est aliquatenus habitandum. In hoc itaque quòd P. Presbyter Cardinalis Apostolice sedis legatus, pro electione tua, ut pallium tibi traderet, ad partes illas accessit, & frater tuus ejus praxericiens necessitatem, ei equum unum re ignorante transmisit, quoniam per mare veniens, nullas aut paucas secum equitaturas adduxit, te nullo modo timere oportet. Cum in accipiendis e vel dandis muneribus tria sunt maxime attendenda, persone scilicet dantis & accipientis qualitas, quantitas muneris, & donationis tempus: qualitas personarum, ut a quo, & cui, videlicet an a paupere diviti, vel e converso, sive a divite locupletis datum fuerit: estimatio muneris & donationis tempus, si magni vel minoris pretii res data existat, & an instanti necessitate, seu alio tempore conferatur. Si ergo praxerdictorum Cardinalis & fratris tui personam & qualitatem pensamus, non fuit magnum ab eodem fratre tuo Cardinali equum unum transmitti, quem etiam joculari f non petenti vir tantus & tam abundans forte donaret, verum si temporis necessitatem perpendifimus, non alia intentione constat factum fuisse, quam ut Cardinali subveniretur in articulo praxernotato: [1 & infra.] Quod

a C. 19. eod. tit. in 1. comp. b Hac periculis in Codic. Barb. Unde quoniam hujusmodi obligatio illicita est, & contra salutem anime tua, nec non & sua profectum existit, &c. c C. 20. eod. tit. in 1. comp. d In tribu Vatican. qui in talibus habitat. e Et de eisdem. f Vide Cajetani apud B. Tho. 2. 2. q. 115. art. 2.

autem scriptum est: Beatus qui excutit manus suas ab omni munere: de illis donis dictum est, quæ accipientis animum allicere vel pervertere solent: quoniam a si ipsa etiam persona electi offerat ordinatori vel consecratori suo electuarium, vel de vino, sive de aliis hujusmodi, quæ modici pretii fuerunt b, & quæ voluntatem recipientis inclinare vel movere non debeant, non tamen ecclesia Romana interpretari consuevit, accipientem in his delinquere, vel donantem.

[1 Quare propter hoc in conscientia tua nullus unquam debet scrupulus dubitationis emergere, cum res data modici pretii, quantum ad personam dantis vel accipientis extiterit, nec alteruter eorum aliquid in mente habuerit, quòd tibi passit vel debeat quantumlibet veletiam in modico laesorem asserre: & si ante electionis examinationem & pallii receptionem, & te volente & penitus ignorante sit factum, & equus in necessitate transmissus fuerit & collatus, nec etiam res tantum repueretur, qua accipientis animum multum movere debeat, aut ab honestari proposito aliud declinat: quia.]

CAP. XIX.

Abbas & majores de conventu, si pro receptione monachi ceperunt pecuniam ex pacto: ab officio & beneficio suspenduntur: & taliter recepta pecunia restituitur, & in aliud monasterium ita receptum transfertur.

Idem.

Veniens c ad nos F. Presbyter proposuit, quòd Abbas & fratres sancti R. noluerunt eum in monachum recipere, quo usque triginta solidos dare conveniret: conventionem autem facta, sequenti die eum d monasterium habitum induerunt: & iidem monachi triginta solidos, Abbas verò decem, & familia duodecim pro passu (asserentes hoc esse de consuetudine monasterii) postularunt. Quoniam ergo factum hujusmodi perniciosum videtur: mandamus, quatenus si ita esse inveniatis, Abbatem & monachos ad restituendam e pecuniam praxerato F. tam indignè acceptam compellas, & Abbatem & majores personas monasterii pro tante pravitate excessu ab officii executione suspendens, praxercipias dicto F. ut in alio monasterio in habitu monastico domino studeat deservire.

CAP. XX.

Si ordinandus praxerfatoris suo aliquid dedit ex pacto, simoniacum est, non tamen deponitur, si est occultum.

Idem.

EX tua f fraternitatis literis, & ex confessione sacerdotis praxerentium latoris accepimus, quòd cum ad sacerdotii ordinem non aliter voluisset eum ejus Archidiaconus praxerferare, sex solidos solvit eidem, & sic ordinem ipsum per eum praxerferatus, accepit.

Vnde tibi sic duximus respondendum, ut si hoc non est publicum, sed secretum: eundem sacerdotem secreto convenias, monens sine ulla coactione propensius, & injucens g, ut ordinem alicujus religionis assumat, & perpetuo ab officio abstineat, quòd illicite acquisivit. Alioquin non erit tutum (cum sit secretus excessus) ipsum invitum ab eodem officio coercere, cui tamen secretam penitentiam, secundum quòd tibi visum fuerit, injungere non postponas.

CAP. XXI.

Breve est, nec potest brevius summati.

Idem.

a In uno mansc. Vaticano: quoniam etiam si ipsa, &c. b Aliterum ex quo voluntatem, sed nos restituta & emendatiora secuti sumus exemplaria, c C. 1. eod. tit. in 2. compilatione. d Monachalem. e De pena simoniacorum vide Innocentium loco praxerato, adde B. Thom. 2. 2. q. 100. art. 6. f C. 1. eod. tit. in 2. comp. g Vide Federic. de Sen. conf. 1. 40. & Gemmanum in e. si pauper. de praxerendis lib. 6.

Ad a nostram: & infra. Di. v. mandamus, quatenus pro ministerio ecclesiastico exercendo, siue pro vicariis assignandis, seu pro chrismate nullatenus pecuniam exigatis.

CAP. XXII.

Cum simoniace ordinato, qui simoniacus non est, dispensari potest.

Lucius III.

De simoniace b ordinatis, certum tibi non possumus dare responsum, nisi plenius cognoscamus, qualiter fuerint ordinati: cum quidam licet secundum quandam speciem simoniæ, utpote ipsis ignorantibus, simoniace ordinentur: possunt (quia simoniaci non sunt) in suis ordinibus remanere.

CAP. XXIII.

Si contradicens electo pro pecunia de voluntate electi tradita a contraditione cessat, electus postea confirmatus, est simoniacus & beneficio renunciare tenetur.

Idem.

Matthæus Cardinalis secreta nobis insinuatione monstravit, quod cum fuisset ad ecclesiæ tuæ regimen de voluntate majoris partis fratrum electus, paucis tibi contradicentibus: quidam amicus tuus de conscientia tua, & voluntate turbata ei, qui magister discordiæ videbatur, certæ quantitatatis munus exolvit, & sic contradicentis conquevit: nunc autem dubitas, quod non sis à labe simoniæ prorsus immunis, donec in administratione volueris remanere. Quia igitur consilium requisisti, quid tibi sit faciendum: respondemus, quod multum tibi consulis, si administrationem celeriter ac sponte dimittas, illius verbi memor existens: Nihil prodest homini, si universum mundum lucretur: animæ verò suæ detrimentum patiaur.

CAP. XXIV.

Pro absolvendo excommunicationis, pretium aliquod exigi non debet.

Idem.

Ad e aures nostras pervenisse noveris, quod cum C. de Senevilla propter pecuniam quam debebat, vinculo fuisset excommunicationis adstrictus, creditoribus satisfecit, sed excommunicatoribus decem libras pro absolutione quarentibus, non valuit absolutionis beneficium obtinere. Quoniam igitur indignum est & ecclesiasticæ rationi contrarium, ut absolutionis beneficium redimatur: di. v. mandamus, quatenus si præfatus C. debitum solvit, ipsum gratis faciatis absolvi, si excommunicatores id non fecerint, requisiti.

CAP. XXV.

Monachi per simoniam recepti, si sunt simoniaci, ad ardua monasteria transferuntur: alii post renunciationem in eisdem vel in alio monasterio ejusdem ordinis poterunt collocari.

Clemens III.

De d regularibus canonicis seu monachis nos consulere voluistis, qui per simoniam ingressum, ipsis scientibus habuerunt. Vnde cum super hoc auctoritates multa reperiantur expressæ, non aliud, quam statutum est, respondemus: ut locum, quem taliter adepti sunt, omnino dimittant, & solitudines seu alia monasteria districtiora adeant, in quibus tam execrabilem excessum sine intermissione deplorent. Si autem ignorantibus illis pecunia data fuerit, cogas eos ad renunciandum loco eodem, & postmodum in ipsam reducere, si ibi absque scandalo poterint remanere, vel in alio, qui sit de ordine ipso, ad serviendum Deo poteris collocare.

a C. 3. eod. tit. in 2. comp. b Ca. 18. eod. tit. in 1. compilatione. c C. 4. eod. tit. in 2. comp. vide Thom. 2. 2. q. 100. art. 2. d C. 7. eod. tit. in 2. comp. vide Threcrematam in ca. statumus decretum. 1. q. 1. & aliquos citavi in ca. veniens sup. eod.

CAP. XXVI.

Si quis canonicatus renuncians, ad quem per simoniam ignoranter adscriptus fuerat, postea de novo adsumatur ad illum: non potest ex prima receptione sibi aliquid vindicare.

Idem.

Ex insinuatione a tua nobis innouit, quod pater tuus interveniente pecunia, olim tibi præbenda beneficium adquisivit. Cumque ad annos discretionis perveniens, accepisses dominicæ crucis signum: dictam præbendam in manu præpositi & fratrum libere reliquisti. Sed iidem tibi compatiens, de novo te in suum canonicum elegerunt, ita videlicet quod per electionem illam postremum locum in choro, & in aliis obtineres: [1 & infra.] Respon. ut indulgentia, quam fratres tui misericorditer tibi fecisse noscuntur, contentus existens, ratione primæ receptionis, nihil audeas in ipsa ecclesia vindicare.

[1 Caterum quia a nobis humiliter requisisti, utrum iuxta priorem receptionem tuum locum recuperare debeas vel valeas tibi.]

CAP. XXVII.

Electio simoniaca est cassanda, si propter hoc electus profusa sit pecunia, quamvis electus ignoret: nisi hoc factum fuerit in fraudem electi. h. d. primò. Cum electo reprobatore per vicium simonia, non dispensat Episcopus. h. d. secundo. Abbas.

Celestinus III.

Nobis fuit ex parte b tua intimatum, quod cum quatuor essent a capitulo constituti, qui debebant quandam eligere in plebanum: amici ejus, de cuius electione spes habebatur, uni vel omnibus eligentium promiserunt se pecuniam soluturos, eo tamen ignorante, qui huiusmodi promissione interveniente postmodum est electus: & infra. Quia igitur super hoc consulere nos voluistis: consultationi tuæ breviter & respondemus, quod nisi constaret illos, qui promissum tale fecerunt, per fraudem in dispendium illius, qui eligendus erat, id multoties fecisse: quamvis ipse promissionis conscius non fuerit, ejus tamen electio tanquam simoniaca pravitate præsumpta est penitus reprobanda: & infra.

Ad ultimum quod in fine consultationis tuæ invenimus: hoc duximus respondendum, quod aliquis in ecclesiæ d. ejuslibet prælatum electus, & ut dictum est, per pravitatem simoniacam reprobatum, ab Episcopo suo dispensationem aliquam obtinere de jure non potest.

CAP. XXVIII.

Qui dat prælati pecuniam ne ipsam in jure suo de facto sitet, illam repetit, si prælati promissa non servet. h. d. in articulo littera.

Idem Lincolen. e. Episcopo, & Priori de Ponto fracto.

Dilectus f filius R. præpositus nobis exposuit, quod cum Eboraçen. Archidiaconus cum multis gravaminibus adficere non cessaret, promisit ei certam quantitatem pecuniæ se datum, ut ab ipsius desisteret læsiones: verum dictus Archiepiscopus post receptionem pecuniæ super dignitatibus & beneficiis suis ab ejus molestia non quievit. Ideoque di. v. mandamus, quatenus si res ita se habet, Archi. restituere quod accepit (si eum contra promissionem suam venisse constiterit) compellatis.

CAP. XXIX.

Pro benedictionibus nubentium, & exequiis mortuorum nullum exigi debet.

a C. 2. de renunciat. in 2. comp. vide B. Thom. 4. res. art. 6. ad argum. 3. & Threcrematam in c. statumus decr. 1. q. 1. b Ca. 9. eod. tit. in 2. comp. c Taliter. d al. in ecclesiis qualiter prælati electus, & c. e Livonien. f Ca. 10. eod. tit. in 2. compilatione. vi. B. Thom. 2. 2. q. 100. art. 2. ad arg.

Innocentius III. *Abbatibus Lugodis, & Prioribus de Sila.*

SVAM nobis parochiani de villa Franca quarimoniam destinaverunt, quod capellani eorum pro exequiis mortuorum, & benedictionibus nubentium minus licite pecuniam ab eis exigunt, & extorquet: [1 & infra.] Dif. v. mandamus, quatenus dictum capellanum, ut a tanta presumptione desistat, & etiam pro excessu satisfaciatur competentiter, moneatis: sibi (si obedire noluerit) poenam canonicam infligentes.

[1. *Quod si forte cupiditati ejus non fuerit satisfactum ne possit mortuorum corpora sepeliri, vel benedictio nubentium celebrari, filium ejus impudenter fraudulenter opponit, quia igitur exactio- nis hujusmodi factorum canonum obviavit institutu.]*

CAP. XXX.

Si per accusationem constat Monachum simoniaci fuisse receptum, receptus & recipientes deponantur. Si vero per inquisitionem receptus in articulo monasterium detruatur: recipienti vero & majoribus pena condigna imponatur: & interim ab executione ordinum sacrorum suspendantur.

Idem Cantuariensis Archiepiscopi.

Dilectus filius & A. nuncius tuus pro parte tua proposuit, quod cum Can. diocesim visitans, in monasteriis & religiosis locis pullulasse repererit simoniacam pravitatem, ita quod in eis multi precio sunt recepti, qui potius gratis recipi debuissent, imo etiam ad religionis observantiam invitati. Dubitas igitur, an quia multitudo reperitur in causa, severitati sit aliquid detrahendum? Nos inquisitioni tue taliter respondemus, quod si adversus eos, qui labe fuerint hujusmodi maculati, accusator coram te fuerit canonicè institutus, postquam & crimen ordine fuerit iudicialiter comprobatum, tam in dantes, quam in recipientes canonice severitatis exerceas ultionem. Quod si de hoc tibi per solam inquisitionem constiterit, eos qui per simoniacam pravitatem in locis talibus sunt recepti, ab illis amotos, ad agenda poenitentiam ad monasteria dignas arciora. Abbatibus autem & Abbatibus, prioribus, praelatis quibuslibet, & officialibus eorundem in jungas poenitentiam competentem, & donec illam peregerint, eos a sacrorum ordinum executione suspendas: Injungas Episcopis tuis, ut hanc formam per suas dioceses studeant observare. Illud tamen garantet recipi poterit, quod fuerit sine taxatione gratis oblatum.

CAP. XXXI.

Abbas contra testes, qui deposuerunt contra eum de Simonia in iudicio inquisitione, excipere potest, quod sunt inimici & conspiratores: alia vero exceptiones criminum opponere non potest.

Idem Error sancti Victoris, Magistrum I. Bononiensis & L. Modien. canonici.

Icet e Heli summus sacerdos in se bonus existeret: quia tamen filiorum excessus efficaciter non corrumpit, & in se pariter, & in ipsis animadversionis divina vindictam excepit, dum filiis ejus in bello peremptis, ipse de sella corruens, fractis cervicibus expiravit. Ad corrigendos igitur subditorum excessus tanto diligentius debet praelatus adurgere, quanto damnabilius eorum offensas desereret incorrectas. Contra quos (ut de notoriis excessibus taceatur) etsi tribus modis procedi possit, per accusationem videlicet, denunciatio-

a Cap. 1. eod. tit. in 3. compil. vid. exatos sup. eod. in ca. cum in ecclesia, & ca. veniens. b Ca. 2. eod. tit. in 3. compilat. vid. Hostiens. in summa tit. de Simonia, 6. qua pena feriatur. vid. de variis panis Simoniacorum, ut Bernard. Diaz. in pra. crim. cau. cap. 1. c. Gimen eorum & cetera. d Patescunt. e Ca. 2. eod. tit. in 3. compil.

nem, & inquisitionem ipsorum: ut tamen in omnibus diligens adhibeatur cautela, sicut accusationem legitimam precedere debet inscriptio, sic & denunciationem charitativa correctio, & inquisitionem clamosa debet insinuatio correctio, & inquisitionem clamosa debet insinuatio preventio. Descendam (inquit Dominus) & videbo utrum clamorem, qui venit ad me, opere compleverint. Tunc enim clamor pervenit ad praelatum, cum per publicam famam, aut insinuationem frequentem subditorum sibi referuntur excessus: & tunc debet descendere & videre, id est, mittere & inquirere, utrum b clamorem, qui venit, veritas comitetur. Nam juxta canonicas sanctiones, si quid de quocunque clerico ad aures praelati pervenerit, quod eum juste possit offendere: non facile credere, nec ad vindictam eum resaccendere debet incognita, sed coram ecclesie senioribus diligenter est veritas perscrutanda: ut si rei poposcerit qualitas, canonica districtio culpam feriat delinquentis, non tanquam sit idem accusator & iudex: sed quasi fama deferente, vel denunciante clamore, sui officii debitum exequatur: eo semper adhibito moderamine, ut juxta iudicii formam, sententia quoque forma dicatur. Cum igitur de Abbate Pomposiano nobis frequenter insinuata fuissent, quae ab honestate regulari nimium dissonabant Monachis ad praesentiam nostram accedentibus: quidam ex ipsis nobis ipsum de Simonia, perjurio, dilapidatione, ac in sufficientia detulerunt. Contra quos cum idem Abbas exciperet, quod denunciationem hujusmodi fraterna & correctio secundum regulam Evangelicam non praecesserat: & iidem constanter asserterent, quod correctionem hujusmodi praemississent: Licet ad probandum hoc duorum Monachorum juramenta fuissent exhibita: quia tamen super hoc ipsi nondum contendere desistebant: nos, ut praediximus, frequentibus clamoribus excitati, ex officio nostro volumus inquirere de praemissis, omnes Monachos, qui vel cum ipso, vel contra ipsum accesserant juramenti vinculo astringentes, ut de propositis plenam, quam scirent, exponerent veritatem: quorum depositiones cum in scripturis redactae, publicatae fuissent, super illis coeperunt multipliciter disputare: quia verum ex assertionem Monachorum, tum ex ipsius Abbatibus confessione cognovimus, quod idem non modicam summam pecuniae relictam a praedecessore suo expenderat, & in alia summa majori monasterium obligarat: nos eum quasi de dilapidatione suspectum & ab administratione Abbatiae duximus suspendendum, & quia Simonia multis modis contra ipsum Abbatem videbatur esse probata: ipse contra testes multas exceptiones opposuit, super quibus fuerat multipliciter disputatum, aliis asserentibus in crimine Simoniae, sicut in crimine laesa majestatis omnes indifferenter, tam infames, quam criminosos, non solum ad accusandum, sed etiam ad testificandum admittendos: cum instat publici criminis & laesa majestatis procedat accusatio Simoniae: aliis e contrario respondentibus, quod licet haec duo crimina quantum ad accusationem, quasi paria indicentur, differunt tamen in multis: cum alia poena pro uno, & alia pro altero inferatur: & inter personas accusatorum & testium sit utriusque distinguendum: cum non per accusatores, sed testes crimina comprobentur. Ne vero vel innocentiae puritas confusa succumberet, vel Simoniae pravitas effugeret impunita: nos aequitate pensata illas duntaxat

a Genes. c. 18. Iona 1. b In antiq. Codic. & in ipso registro Innocent. Vtrum clamorem veritas comitetur. nam illa duo verba, qui venit, non habentur. c Vid. B. Thom. 2. 2. q. 33. art. 2. Adde Navar. in Manuali confessar. c. 24. tit. de corr. frater. d Quasi dilapidans dicitur consumptio rerum mobilium, dilapidatio vero proprie conficitur circa immobilia.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

exceptiones oppositas probandas admittimus, quæ probata non de zelo iustitiæ, sed de malignitatis a fomite procedere viderentur.

CAP. XXXII.

Moc capitulum est glossa precedentis capituli: nam tendit ad declarationem illius, an & quando testes criminosi admittantur in crimine Simonia: & in effectu idem dicit, quod precedentem.

Idem.

Per tuas literas nobis intimasti, te dubitare super quadam Epistola decretali, quam nos asseris edidisse de testibus admittendis contra simoniacam pravitatem. Noveris igitur, quod nos illam Epistolam, quæ sic incipit, quamvis ad abolendam nequam e edidimus, sed aliam, quæ sic incipit, Licet Heli, nos edidisse iatetur: ad cuius intelligentiam credimus distinguendum, utrum is, contra quem agitur de simoniacâ pravitate, denunciatur a simpliciter, aut a criminaliter accusetur: & utrum agatur secundum juris rigorem, aut secundum temperantiam æquitatis. Item utrum ipse sit regularis, qui jam renunciaverit mundo, an secularis, qui adhuc in mundo existit, & an inferioris gradus, an excellentioris sit dignitatis. Ad hæc utrum autem fuisset clara opinio, & bonæ famæ: an graviter infamatus, & valde suspectus: & utrum de facili possit puniri, an sine scandalo nequeat condemnari. Prætereâ utrum testes sint honesti an criminosi: & an sint emendati de crimine, an adhuc in crimine perseverent. Rursus si crimina sint eadem vel minora, an paria vel majora: utrumque testes ex zelo iustitiæ, an ex malignitatis fomite deposuisse credantur. Denique utrum ad pravitatem simoniacam detegendam sola dicta testium inducantur, an alia etiam adminicula suffragentur. Hæc omnia sunt ad intelligentiam illius Epistolæ distinguenda. Ille quidem Pomposianus Abbas, qui jam pridem renunciavit mundo, erat de Simonia, perjurio, dilapidatione ac insufficientia graviter infamatus. Cumque per Monachos, qui juraverant perhibere testimonium veritati, Simonia multis modis videretur esse probata: ipse contra testes multas exceptiones opposuit, conspirationes videlicet, inimicitias capitales, furtum & adulterium, ut eos a testimonio removeret. Nos vero (ne innocentis puritas confusa succumberet: vel Simonia pravitas effugeret impunita) illas duntaxat exceptiones probandas admittimus, quibus forte probatis testes non zelo iustitiæ, sed malignitatis fomite processisse constaret, ut conspirationes, & inimicitias capitales: cæteras autem exceptiones, ut furti, adulterii, propter immanitatem hæreticis simoniacæ (ad cuius comparationem cætera crimina quasi pro nihilo reputantur: duximus repellendas: quoniam & si probata si dem testium debilitarent in aliquo, non tamen evacuarent extoto, aliis adminiculis suffragantibus: præsertim cum testes de crimine fuerint emendati. Tales igitur contra talem taliter duximus admittendos: non secundum rigorem juris, sed secundum temperantiam æquitatis, cum ageretur non criminaliter, ut deponeretur ab ordine: sed civiliter, ut ab administratione amoveretur tanquam immeritus & damnosus. Et utique tales prælati ex levioribus causis possunt ab administrationibus amoveri, sicut quorundam religiosorum

a Fonte. b Ca. 1. eod. tit. in 3. compilat. c id est, verissimum, nam illa Decretalis, quamvis ad abolendam Clementis 3. est quam Raymondus non posuit in hac compilatione. d In antiq. compilat. civiliter lego, sed exemplaria Gregoriana habent simpliciter, quod agnoscent gl. & Hostiensis. e an criminaliter attentetur. f De gravitate Simonia in comparatione ad hæresim, & alia crimina, vide Turcrema. in cap. eos, 1. qu. 1. & B. Abem. 2. a. qu. 100. m. 1. ad 1. argumentum.

approbata consuetudo deposcit. Vnde prædictus Abbas non expectata sententia, quasi male conficiis sibi cessit.

CAP. XXXIII.

Non imputatur electio confirmato, si eo prohibente pro ipsius confirmatione pecunia data fuit.

Idem Abbati lembacen. a

Sicut b tuis literis intimasti, cum in lembacen. ecclesia fueris Monachus, fuisti tandem promotus ad regimen ecclesiæ Floren. e verum Abbate lembacen. post sublato de medio: ipsa qua prius te filium habuerat in partem per electionem canonicam te vocavit: & qua pastore carebat Leodien. ecclesiæ cathedralis, ad Colonien. ecclesiæ (quæ tua est metropolis) promovens, ipsius auctoritate in lembacen. ecclesiâ interim ministrasti. Cæterum postquam in Leodien. ecclesiâ fuit Episcopus institutus, is a te requisitus electionem de te factam noluit confirmare. Verum cum hæc tibi pro extorquenda pecunia comperisset: sub interminatione anathematis vetuisti, ne pro facto huiusmodi qua pecunia offerretur. Sed quidam defratribus inconsulto & ignorante contra excommunicationis ius factæ sententiam venientes, promiserunt pecuniam, & etiam exolverunt: & sic ab Episcopo invitatus, institutionem ab eo accepti libere quemadmodum pollebamus: [1 & infra.] Quamvis autem secundum sacrorum canonum instituta, etiam parvuli, qui opacitate parentum ecclesiâ per pecuniam sunt adempti, esse dimittere teneantur: quia tamen longe diversum est non præbere consensum, & expressum aliqui prohibere: taliter duximus respondendum, quoniam ex eo quod contra prohibitionem & voluntatem tuam (a qua postmodum minime recessisti) aliquis te penitus ignorante promisit pecuniam, & exolvit, præsertim cum is nulla sit tibi consanguinitate conjunctus, nihil debet tibi ad poenam vel culpam (sicut credimus) imputari, nisi postea consenseris, pecuniam solvendo promissam aut attendo solutam: alioquin continget, quod aliquis factum infidias inimico parentis eidem damnosum existeret, cui penitus displiceret: & sic aliquis defraudet sua commodum reportaret. Illos autem d qui dedecunt pecuniam, vel etiam receperunt: in tantum constare esse culpabiles, quod si excessus eorum esse ecclesiæ manifestus: (quæ non iudicat de oculis) penitentiam sententia canonica ferendi.

[1 Super his ergo nos duxerit tua discretio consulenda, si pro promissionem incognitam & prohibitam, quemadmodum est commissum, tibi peccati macula infligatur, vel de promissione suscipienda, tunc fratribus qui eam fecerunt, debeas punire, cum non volueris simoniacam pravitatem, paratus pro prope Doctores saltem laborare, vel quamvis conscientia tua te non accuset, a suscipio regenda si decreveris abstinere.]

CAP. XXXIV.

Si clericus cum pacto confert ecclesiâ bona sua, ut in ipsa recipiatur in canonicum, & illa sibi retineat pro præbenda, Simonia committitur: secus si hoc fiat sine pacto.

Idem Decano Behacen.

Tva e nos duxit discretio consulendus: [1 & infra.] Devotioni tuæ taliter respondemus, quod si quis clericus cum conditione vel pacto largiatur, aut offerat bona sua, ut illa postmodum pro præbenda retineat, & in canonicum admittatur: huiusmodi oblatio vel receptio fieri non potest sine vitio Simonia:

a lembacen. al. Temblacen. al. Grarablacen. b Ca. 1. eod. tit. in 3. compilatione. Vid. Henricum Buch. & extravagantes Pauli 2. cum deestabile & Cassian. de offi. 1. tit. de Simonia. c Florim. d Hodie qualis sit quorundam simoniacorum præbenda, vide extravagantes cum deestabile. e Ca. 6. eod. tit. in 3. compilatione.

cum

cum in talibus omnis pactio aut conventio cessare debeat, juxta canonicas functiones. Si vero pure ac sine pacto vel conditione qualibet offerat, rogans humiliter, & ut in canonicum admittatur, & bona sua retinere sibi liceat pro prabenda, & clerici ejusdem ecclesie pure consentiant: hujusmodi receptio fieri potuit absque serupulo simoniace pravitatis. Licet autem taliter duximus respondendum, quia nobis datum est de manifestis tantummodo judicare: si tamen is, qui talem donationem facit, ea intentione ducatur, ut per temporalia bona quae offert, spiritualia valeat adipisci: & clerici, qui eum in fratrem admittunt, non essent eum, nisi commoda temporalia perciperent admittunt: sine dubio tam ille, quam isti apud districtum judicem (qui securator est cordium, & cognitor secretorum) culpabiles judicantur.

[1 Si quis clericus alicui ecclesie de bonis suis quoddam obtulerit, petens, ut in vita sua sibi liceret eadem bona in ipsa ecclesia pro prabenda tenere, an bona recipi debeant sic oblata, & idem clericus assumi debeat, vel valeat in canonicum ejusdem ecclesie assumi Simonie. Nos igitur.]

CAP. XXXV.

Non debet quis ordinem recipere ab eo, quem credit simoniacum: sed ministrare potest in illis, qui prius ab ipso receperunt.

Idem Priori Cantuarien. b

Per tuas & literas intimasti, quod cum B. in quadam domo Cartusien. ordinis suscepisset habitum monachalem: a diaeces. Episcopo fuit in Subdiacon. ordinatus: sed postmodum didicit ex relatione quorundam, quod Episcopus multoties commiserat vitium Simonie: propter quod idem Monachus in suscepto formidat ordine ministrare, nolens ab eodem Episcopo ad superiores ordines promoveri: [1 & infra.] Nos igitur respondemus, ut idem in ordine sic suscepto secum ministret: sed contra conscientiam ad superiores ordines non ascendat, ne forte adificet ad gehennam: licet ex eo, quod conscientiam nimis habuerit serupulosam, in difficultatem hujusmodi sit collapsus, quam tunc non evadet, nisi deponat errorem.

[1 Unde cum eodem heremum exire non liceat, nec presatus Episcopus ipsum vel quemlibet alium sua diaeces. ab alio Episcopo permittit ordinari, postulasti per sedem Apostolicam edoceri, quid de presato Monacho in ordine jam suscepto & suscipiendis superioribus sit agendum.]

CAP. XXXVI.

Pro Chrismate vel investitura ecclesiarum nil exigi debet: nec accusat consuetudo, vel nomen variatio.

Idem Cantuarien. Archiepiscopo.

In tantum & peccatis exigentibus corda quorundam simoniaca pravitatis depravavit: & infra. Sanè pervenit ad audientiam nostram, quod cum olim quidam suffraganei tui pro chrismate certam consueverint accipere pecuniae quantitatem, non metuentes poenam canonicam, & correctionem tuam eludere cupientes, tempus faciente solutionis anticipant: recipientes in media quadragesima, quod recipere consuevere post Pascha: & ut causam recipiendi dissimulent, non denariorum variant, denarios, quos prius chrismales, secundo Paschales dicebant, consuetudinem f. media quadragesimae nuncupantes: & infra. Cum vero expressius exprimat venditionis speciem, qui prius recipit precium, quam rem conferat preciosam, & gratis sit gratia conferenda: mandamus, quatenus taliter exce-

a Humiles ergo preces à digno emissas pro consequendo beneficio, non inducant Simoniam. b Cartusien. al. Cartusien. al. Cartusien. c Cap. 7. eod. tit. in 3. comp. d al. nos itaq. respondem. e Ca. 1. tit. de excess. prat. in 3. comp. f sed nominum variatio non excusat, ut ait Lañavitus l. 1. c. 3.

fas corrigas, supradictos suffraganeos tuos, & officiales eorum à tam illicita exactione compescens, quod aliorum culpa tibi ob tuam negligentiam non imputetur ad poenam. Pravam etiam illam consuetudinem de tua provincia studeas abolere, per quam pro ecclesiarum investitura Archidiaconi marcham argenti, minores vero Decani vaccam albam sibi dari postulant, vel certam solvi pecuniae quantitatem.

CAP. XXXVII.

Ordinatus in Subdiaconum, qui prius presentatori suo promissit, quod nil ab eo peteret, in suscepto ministrare, vel ad superiores ordines ascendere sine dispensatione non potest, etiam si peccare non crediderit.

Idem.

Per tuas a nobis literas intimasti, quod cum D. Isator presentium vellet in Subdiaconum ordinari, & certum titulum non haberet: quendam Presbyterum exoravit, ut ipsum ad ecclesie suae titulum presentaret: quod cum ille facere recusaret, ipse illi firmiter repromissit, quod nunquam si presentaret eundem, in ecclesia sua aliquam peteret portionem, & sic ad presentationem ejus b extitit ordinatus, ne se in hoc egisse aliquid illicitum intellexerit: [1 & infra.] Nos inquit. t. t. r. quod nisi cum eo fuerit misericorditer dispensatum, nec ad superiores c ascendere, nec in suscepto debet ordine ministrare.

[1 Unde cum postmodum vellet in Diaconum promoveri, Episcopo commovente, ne quis interveniente promissione aliqua ordinatus accederet, idem revocatus promissione istius, à susceptione ordinis Diaconatus cessavit, hoc tibi humiliter confitens & per te postulans clericum, utrum ex compromissione hujusmodi reus esset, & an liceret eidem in suscepto Diaconatus ordine ministrare, & ad altiores ascendere ordines.]

CAP. XXXVIII.

Simonia est dare pecuniam pro vicariatu, vel pro alia administratione rerum spiritualium seu ecclesiasticarum habenda: & dantes, & recipientes ab illa ecclesia sunt ejiciendi. h. d. hoc e. per alia verba, licet sit breve.

Idem.

Consultare d: & infra. Quicumque vicedominatum, vel aliam ecclesiasticarum rerum administrationem per pecuniam obtinere voluerint, tam ementes, quam vendentes cum Simone e peccelluntur, & ab illa ecclesia, in cujus contumeliam dare pecuniam, & accipere voluerunt, juste excluduntur.

CAP. XXXIX.

Simoniam est aliquid exigere pro consecratione Episcoporum & benedictionibus Abbatum, & ordinationibus clericorum, nec excusat consuetudo.

Idem f. in Concilio generali.

Sicut pro certo g didicimus, in plerisque locis à plebisque personis, quasi columbas in templo vendentibus sunt exactiones & extorsiones turpes, & pravae pro consecrationibus Episcoporum, benedictionibus Abbatum, & ordinibus clericorum: estque taxatum quantum sit isti vel illi, quantumve alteri, vel alii h persolvendum: & ad cumulum damnationis majoris quidam cupiditatem, & pravitatem hujusmodi nituntur defendere per consuetudinem longo tempore observatam. Tantum igitur abolere volentes ab usum, consuetudinem hujusmodi (quae magis dicenda est corruptela) penitus eprobamus, firmiter statuentes, ut pro his live conferendis, live collatis, nemo aliquid quodcumque, prae-textu exigere, aut extorquere praesumat: alioquin

a Cap. 1. eod. tit. in 4. comp. b ipsius. c ad superiores ordines. d Ca. 2. eod. tit. in 4. comp. e Simone Mago peccellantur. f Idem scil. Innoc. 3. in Conc. gener. Lat. c. 63. g Ca. 3. eod. tit. in 3. comp. h al. ut: vel ibi alii.

& qui receperit, & qui dederit huiusmodi precii omnino damnatum, cum Giezi & Simone condemnetur.

CAP. XL.

Religios precio recepti, una cum recipientibus de monasterio expelluntur, & in arctioribus monasteriis ad agendam penitentiam detruduntur. Sed recepti ante istud concilium, ponebantur sic recepti in aliis locis eiusdem ordinis, nisi multitudo sit in causa: ita tamen, quod renuntient primæ receptioni, & de novo recipiuntur.

Idem in eodem a.

Quoniam b simoniaca labes adeo plerasque moniales infectit, ut vix aliquas sine precio recipiant in forores, paupertatis prætextu volentes huiusmodi vitium palliare: ne id de cætero fiat, penitus prohibemus: statuentes, ut quæcunque de cætero talem commiserint c pravitatem, tam recipientes, quam recepta, siue sit subdita, siue prælata sine spe restitutionis de suo monasterio expellatur d, in locum arctioris regulæ ad agendum perpetuum penitentiam retruenda. De his autem, quæ ante hoc synodale statutum taliter sunt receptæ, ita duximus providendum, ut remotæ de monasteriis, quæ perperam sunt ingressæ, in aliis locis eiusdem ordinis collocentur. Quod si forte propter nimiam multitudinem alibi nequiverint commodè collocari: ne damnabiliter in seculo evagentur, recipiantur in eisdem monasteriis dispensativè de novo, mutatis prioribus locis, & inferioribus assignatis. Hoc etiam circa Monachos, vel alios regulares decernimus observandum. Verùm ne per simplicitatem vel ignorantiam se valeant excusare, præcipimus, ut diocesani Episcopi singulis annis hoc faciant per suas dioceses publicari.

CAP. XLI.

Episcopi m exgere debent, ut permittant in ecclesiis sibi subiectis clericos institui, Monachos profiteri, vel mortuos sepeliri: alioquin exacta restituentur duplicata.

Idem in eodem e.

Advidimus f de quibusdam Episcopis, quod decentibus ecclesiis rectoribus, ipsas interdico subijcunt, nec patiuntur alios in eisdem institui, donec ipsis certa summa pecunia persolvatur. Præterea cum miles aut clericus domum religionis ingreditur, vel apud religiosos eligi sepulturam: etiam si nihil loco religioso reliquerit, difficultates ingerunt & malitias, donec aliquid muneris manus contingat eorum. Cum igitur non solum à malo, sed ab omni specie mali sit secundum Apostolum abstinendum, exactiones huiusmodi penitus inhihemus.

Quod si quis transgressor extiterit, exacta duplicata restituat in utilitatem locorum, in quorum fuerint soluta dispendium, fideliter convertenda.

CAP. XLII.

Sacramenta sunt liberè conferenda: cogit tamen ordinarius laicos observare laudabiles consuetudines.

Idem in eodem g.

Ad Apostolicam audientiam h frequenti relatione pervenit, quod quidam clerici pro exequiis mortuorum, & benedictionibus nubentium & similibus, pecuniam exigunt & extorquent: & si forte eorum cupiditati non fuerit satisfactum, impedimenta fictitia fraudulenter opponunt. Econtrà verò quidam laici laudabilem consuetudinem, erga sanctam ecclesiam

a Idem Innocent. 3. in Concil. Lateran. ca. 64. b Ca. 4. eod. tit. in 4. compilat. c commissis. d repellatur. e Idem Innocent. 3. in Concil. Lateran. ca. 65. f Ca. 5. eod. tit. in 4. compilat. Vid. citatos in cap. cum in ecclesia. ca. veniens, & cap. dilectas supra eod. tit. g Concil. Lateran. ca. 66. h Cap. 6. eod. tit. in 4. compilat.

pia devotione fidelium introductam, ex fermento hereticæ pravitatis nituntur infringere, sub prætextu canonicæ pietatis. Quapropter super his, pravas exactiones fieri prohibemus, & pias consuetudines precipimus observari: statuentes, ut liberè conferantur ecclesiastica sacramenta, sed per Episcopum loci veritate cognita compescantur, qui malitiosè nituntur laudabilem consuetudinem immutare.

CAP. XLIII.

Prohibet Abbates Cistercienses silentiè installari: & penitentiæ formam obedientiæ, quam præstant suis Episcopis.

Honorius III. Vniversis Abbatibus & fratribus Cisterciens. ordinis.

NE a Dei ecclesiam: [i & infra.] Installationis b solennitates in electis Abbatibus ordinis vestri fieri prohibentes: Adjicimus, ut Archiepiscopi, & Episcopi e sint forma professionis contenti, quæ ab origine vestri ordinis noscitur instituta, quæ talis est: Ego frater Abbas Cisterciens. ordinis subjectionem & reverentiam & obedientiam à sanctis Patribus constitutam, secundum regulam sancti Benedicti, tibi Domine Episcopo, tuisque successoribus canonice substitutis, & sanctæ sedis Apostolicæ salvo ordine meo, perpetuè me tributurum promitto.

[i Quam lavit proprio sanguine Iesus Christus, manus sordidatæ coinquinet, ruga deformet cupiditatis, quæ omnium vitiorum malorum: & ne deformatus quasi ruga sub prætextu consuetudinis, contracta eliminanda sunt penitus ab eadem, ut dispensatio priorum Dei, & ipsa mysteria gratis accepta, Græca præterit profusus abolita, charitate conferantur, quæ emere vel vendere quam instabile: quamvis periculosum existat, liquidè potest perpendi eo, quod Dominus vendentes & ementes oves & boves sicut de templo, & cathedras vendentium & ementium salubris evertit. In ejectione denique vendentium & ementium, facturæ iniquitatis utrosque exprimitur detestatio, & in cathedram ejectionis monstratur, cui pars subiacent hi qui præstant, vendentes Dei dona & ecclesiastica sacramenta: ut huiusmodi ruge facinus quos communitat prælatos, & subditos non possit inficere, quoque modo nullitate Apostolica districtè inhihemus, ne qui Archiepiscopus, Episcopus, Archidiaconus, vel officialis ipsorum à quoquam in Abbatem electo pro benedictione, seu installatione vel recipienda persequatur ab eis sub consuetudinis prætextu cuiusquam pacificationem, seu aliam quæcumque quocunque nomine consueverit exigere vel extorqueat sumat. Vobis etiam sub prætextu huiusmodi exacta, talium iudicimus ne præstetis, cum non solum à malo, sed ab omni specie mali sit abstinendum.]

CAP. XLIV.

Recepto in canonicum debetur præbenda & reditus, consuetudinem non obstante quod non servaveris pravam consuetudinem ad aliquo temporali dando ipsi canonicis.

Gregorius IX. Priori sancti Thomæ Esulanen.

Iacobus Canonicus Esulanus e exposuit, quod cum ipse in ecclesia Aprutina sit receptus in canonicum & in fratrem, canonici eiusdem ecclesiæ partem proventuum, ac præbendam sibi assignare recusant, quandam consuetudinem prætendentes, quod prandium habere debeant à canonico recepto de novo. Quocirca mandamus, quatenus si est ita: dictos canonicos, ut (tali consuetudine non obstante) sibi sicut uni ex aliis in proventibus & præbenda provideant, appell. remota compellas.

a Qualiter hoc caput spectet ad titulum, collige ex cap. & claris hic ex Panormitan. & aliis. b Installatio fit, quando electus & confirmatus introducit in stallum, id est, sedem seu locum constitutum in choro & Abbati deputatum ad sed. c Vid. Doctores in ca. 1. supra eodem titul. Et b. Thomam 2. 2. quæst. 100. artic. 3.

CAP.

CAP. XLV.

Qui ordinavit aliquem sub promissione de non petendo ab ipso provisionem: ordinator per triennium à collatione, presentator vero ab executione ordinum, etiam per triennium suspensifunt: ordinatus vero, ab ordine perpetuus sit suspensus: & solum per sedem Apostolicam cum eis dispensatur.

Idem.

Si quis ordinaverit a, seu ad ordinem presentaverit aliquem, promissionem vel juramentum ab illo recipiens, quod super provisione tua non inquietet b eundem ordinatorem à collatione, presentator vero ab executione ordinum per triennium, & ordinatus ab ordine sic suscepto, donec dispensationem super hoc per sedem Apostolicam obtinere meruerint, noverint se suspensos.

CAP. XLVI.

Habet duo dicta: secundum ibi, & ad resignationes. Et propter brevitate & varietate lectionum aliter non summatur.

Idem.

Mandato c nostro recepto, ut cum Monachis, qui per Simoniam dato aliquo locum in monasteriis sunt adepti, secundum constitutionem generalis concilii dispensaret: & infra. Consul. t. breviter respondentes, dicimus mandatum Apostolicum, etiam ad Abbates extendi, & resignationes spiritualium & temporalium, que nullo pacto, sed affectu animi procedente, utrinque taliter acquiruntur, (in quo casu delinquentibus sufficit per solam poenitentiam suo satisfacere creatori) eos pro Simonia hujusmodi non teneri.

NE PRAELATI VICES SVAS, VEL ecclesias sub annuo censu concedant.

TITVLVS IV.

CAP. I.

Qui dat pecuniam, ut Episcopalem vel spirituales iurisdictiones exerceat, officio suo priveretur. & sic conferens illud amplius conferre non poterit, & canonice punietur. hoc dicit, cum sequentibus.

Alexander in Concilio Lateran. d.

Præterea quoniam quidam in quibusdam partibus sub precio statuunt, qui Decani vocantur, & pro certa pecunia quantitate Episcopalem iurisdictionem exercent: Præsentanti decreto statuimus, ut qui de cetero hoc præsumpserit, officio suo priveretur, & Episcopus conferendi hoc officium potestatem amittat.

CAP. II.

Summatum est supra ca. proximo.

Idem in Concilio Turonen.

Quoniam in quibusdam partibus Decani e quidam vel Archipresbyteri ad agendas vices Episcoporum seu Archidiaconorum, & terminandas causas ecclesiasticas sub annuo precio statuunt: quod ad sacerdotum gravamen, & subversionem iudiciorum non est dubium redundare: id ulterius fieri prohibemus. Quod si quis de cetero fecerit, tenoveatur à clero. Episcopus autem, qui hoc sustinuerit, & f ecclesiasticam iurisdictionem

a Vid. Tharcrematam in ca. statumus. & ca. ordinationes. i. quasita. & Sylvestrum citatum in ca. præc. b Inquietaret. c de materia huius ca. vid. D. Sotum lib. 9. de just. & iura. q. 8. art. 1. ad 6. argu. Martinum Navarrum in Manuali Confessur. ca. 23. tit. de Simon. d Ca. 11. incipit, cum in officio. f. præterea quomodo. & ca. 11. tit. de praelato, ne vices suas, &c. in i. compilation. e Post Concil. Lateran. sub Alexand. III. part. 2. c. 1. f Ecclesiastica iudicia, &c.

sua patitur dissimulatione perverti districtione canonica percellatur.

CAP. III.

Regimen ecclesie sub annuo censu committi non debet.

Idem.

Quoniam a enormis quaedam consuetudo in quibusdam locis contra sanctorum Patrum institutiones invaluit, ut sub annuo precio sacerdotibus ad ecclesiarum regimen statuatur: Ne id fiat, modis omnibus prohibemus. Quia dum sacerdotum sub huiusmodi mercede venale disponitur, ad æternæ retributionis præmium consideratio non habetur.

CAP. IV.

Fructus ecclesiarum sub annuo censu concedi possunt.

Idem Exonien. Episcopo.

Verulam b Magistri Guil. recepimus, quod cum ecclesiam de c Cephalai, à G. persona ejusdem ad annum censum tenendam per septennium suscepisset: ipse antequam eam per unius anni spatium tenuisset, auferre præsumpsit: quanquam præfata fide firmaverit, quod usque ad statutum terminum nullam ei exinde molestiam vel gravamen inferret. Ideoque mandamus, quatenus si constiterit ita esse, eum districte compellas ut præfata ecclesiam dicto Guil. restituat: & usq; ad terminum constitutum (secundum quod inter se d. convenierint) ipsum eandem permittat pacifice possidere.

DE MAGISTRIS, ET NE ALIQUID exigatur pro licentia docendi.

TITVLVS V.

CAP. I.

Ecclesia cathedralis providere debet Magistro de beneficio, qui clericos ejusdem ecclesie, & alios pauperes gratis doceat: & vendens licentiam docendi, aut interdicens idoneum ad docendum, beneficio priveretur.

Ex Concilio Lateranen.

Quoniam ecclesia Dei, sicut pia mater providere tenetur, ne pauperibus, qui parentum opibus juvari non possunt, legendi & proficiendi oportunitas subtrahatur, per unamquamque cathedralem ecclesiam Magistro, qui clericos ejusdem & scholares pauperes gratis doceat, competens aliquod beneficium præbeatur: [i & infra.] Pro licentia e verò docendi nullus precium exigat vel sub obtentu alicujus consuetudinis ab eis f, qui docent aliquid querat, nec docere quenquam (qui sit idoneus) petita licentia illis interdicit. Qui autem contra hoc venire præsumpserit, ab ecclesiastico fiat beneficio alienus. Dignum quippe videtur ut in ecclesia fructus g sui laboris non habeat, qui cupiditate animi, dum vendit docendi licentiam, ecclesiasticum profectum nititur impedire.

[i Quo docenti necessitas sublevertur, & discipulis via pateat ad doctrinam. In alio quoque restituatur ecclesie, seu magisteri si retroactis temporibus aliquid in eis fuerit deputatum.]

CAP. II.

Pro licentia docendi nihil exigere debet, vel promitti, & exaltum restituere, & promissum remitti debet & negligente infirmitate praelato, ad magistrum constituendum suppletur hoc superior.

Alexander III. Vinton. Episcopo h.

Prohibeas i ne in parocchia tua pro licentia docendi exigatur aliquid, aut etiam promittatur. Si quid

a Cap. 2. & 3. eod. tit. in 1. comp. b Ca. 4. eod. tit. in 1. comp. c Cephalai. d convenit. e vid. quos citabo in cap. sequent. f al. quos docent. g fructus. h Vinton. i Ca. 2. eod. tit. in 1. compit.